

Kainuun yrittäjyyskasvatusstrategia

- Yrittäjyyskasvatuksen painotukset ja tavoitteet Kainuussa

kuva: Laura Kinnunen

VISIO: Elinvoimainen ja yritteliäs Kainuu

Arvot	• Yritteliäisyys • Sinnikkyys • Vastuullisuus • Rohkeus • Tavoitteellisuus
Asenne	• Avoin suhtautuminen, uskallus ja uteliaisuus yrittäjyyskasvatukseen → innovatiivisuus • Yksilön ja yhteisön kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin edistäminen • Epävarmuuden ja keskeneräisyyden sietäminen → virheistä oppiminen → uudelleen yrittäminen • Halu toimia aktiivisena yhteisön jäsenenä omalla, yksilöllisellä tavalla • Yhteistyö
Toiminnan tavoitteet Kainuussa	• Yrittäjyyskasvatuksen ehjä polku varhaiskasvatuksesta korkea-asteelle → kaikilla yhdenvertainen mahdollisuus yrittäjyyskasvatukseen paikkakunnasta riippumatta • Maakunnallinen yrittäjyyskasvatustoimija/maakunnallinen y-tiimi • Kaupunki-/kuntakohtaiset suunnitelmat yrittäjyyskasvatusta varten → koulu-/yksikkökohtaiset suunnitelmat yrittäjyyskasvatusta varten • Yrittäjyyskasvatuksen vuosikello (koulu/yksikkö → luokka/ryhmä) • Maakunnallisesti koordinoitua koulutusta ja verkostot (yhteiset projektit yms.) opettajien työn tueksi • Sähköinen alusta hyvien työkalujen, käytänteiden ja vinkkien jakamista varten • Maakunnalliset tapahtumat yhteistyössä alueen yritysten kanssa • Maakunnallinen yrittäjyyskasvatuksen mittaristo arvioinnin tueksi
Pedagogiikka	• Yrittäjyyskasvatuksen näkeminen tapana toimia ja työkaluna OPS:n tavoitteiden saavuttamisessa • Vahvuuksien ja kehittämiskohteiden tunnistaminen ja hyödyntäminen • Edistää arvojen ja asenteiden toteutumista lasten ikätasoon sopivalla tavalla • Ottaa opetuksessa huomioon yrittäjyyskasvatuksen ehjän polun sekä maakunnalliset painotusalueet lasten ikätasoon sopivalla tavalla • Hallittu kokonaisuus: aloittaminen - työstäminen - arviointi – päättäminen - kehittäminen • Alueellisten yritysten panos kunnan elinvoiman ja laadukkaan opetuksen/kasvatuksen tukena

Arviointi ja kehittäminen	Arviointia ja kehittämistä toteutetaan suunnitelmallisesti eri tasoilla (oppija – opettaja – oppilaitos – johto – kunta - maakunta) • Toimivien yhteisten arviointimenetelmien löytäminen ja mittariston laadinta (laadun ja toiminnan seuranta, yrittäjyyskasvatuksen vaikutusten osoittaminen) • Painotusalueaulukon päivittäminen ja toiminnan kehittäminen osana maakunnallista yrittäjyyskasvatuksen koordinoitua työtä
----------------------------------	---

Hyödynnä näitä	• Oppilaitosten/kuntien Y-tiimit • Yrittäjyyskasvatuksen aluetoimija (koulutukset, sparraus) • Opettajien hyvien käytänteiden jakaminen (vertaistuki, mentorointi) • Oppilaiden hyvien käytänteiden jakaminen osana oppimista • NY-ohjelmat • Yrittäjyyskasvatuksen ideavihko varhaiskasvatukseen • 4H • Paikalliset yritysmentorit, YES-kummit, alumnit • TAT:n oppimiskokonaisuudet • (Paikalliset) yrittäjäjärjestöt • Tralla.fi -sivusto • Muut linkit ja kirjallisuus
Linkkejä ja kirjallisuutta	Pedagogiikka: • Opettajan opas yrittäjyyspedagogiikkaan (https://www.yrittajat.fi/sites/default/files/sy_opettajan_opas_yrittajyyspedagogiikkaan_a4.pdf) • Mun maailma – Laaja-alaisen osaamisen työkirja (https://yesverkosto.fi/wp-content/uploads/2019/10/Mun_maailma_tyokirja.pdf) • Uskalla innostua opettajan opas yrittäjyysosaamiseen (https://www.yrittajat.fi/sites/default/files/sy_opettajan_opas_yrittajyysosaamiseen.pdf) • Lackeus, M. (https://www.academia.edu/40536537/BGP_Entrepreneurship_in_Education) Käytännön työkalut toteutukseen: • NY-ohjelmat (https://nuoriyrittajyys.fi/ohjelmat/) • 4H ohjelmat (https://4h.fi/tekemista/4h-akatemia/) • TAT-materiaali (https://www.tat.fi/opettaja/) • Yrittäjyyskasvatuksen ideavihko varhaiskasvatukseen (https://tralla.fi/tuotekortit/yrittajyyskasvatuksen-ideavihko-varhaiskasvatukseen/) • Toiminnallisia menetelmiä yritysvierailuihin (https://www.yrittajat.fi/sites/default/files/toiminnallisia_menetelmia.pdf) • Tralla (www.tralla.fi) • Kainuun yrittäjyyskasvatusstrategia pähkinänkuoressa https://youtu.be/H7xl0IfCc8

Johdon ja yrittäjyyskasvatuksen arvioinnin sekä kehittämisen tueksi:

- Yrittäjyyskasvatuksen työkirja (https://yesverkosto.fi/wp-content/uploads/2019/02/YES_Yrittajyyskasvatuksen_tyokirja_2018.pdf)
- Yrittäjyyskasvatuksen kehittämisen työkirja (https://yesverkosto.fi/wp-content/uploads/2019/02/Yrittajyyskasvatuksen_kehittamisen_tyokirja.pdf)
- Yrittäjyyskasvatuksen mittaristo (opettajat ja rehtorit, perus ja toinen aste, (www.lut.fi/koke/mittaristo)
- Testi: Millainen yrittäjyyskasvattaja olet? (<https://yesverkosto.fi/materiaalit/millainen-yrittajyyskasvattaja-olet-testi>)
- Yrittäjyystesti (<https://yesverkosto.fi/materiaalit/yrittajyystesti>)
- Where Should I Begin? How Could I Develop?
(https://lauda.ulapland.fi/bitstream/handle/10024/61920/Where%20should%20I%20begin,%20how%20could%20I%20develop%20-%20Handbook%20for%20teachers_pdfA.pdf?sequence=2)
- Kainuun Yrittäjyyskasvatusstrategian runko ja toimintaa ohjaavat periaatteet <https://tralla.fi/tuotekortit/kainuun-yrittajyyskasvatusstrategian-runko/>

Kainuun yrittäjyyskasvatuksen painotusalueet

Varhaiskasvatus ja esiopetus

Vaka ja Esiopetus	1. Oppimiskokonaisuudet	2. Projektit ja tapahtumat	3. Päiväkoti-yritysyhteistyö
Johto	Resurssit Yrittäjyyskasvatuksen vuosikellon täyttäminen ja käyttöön ottaminen Opettajien kannustaminen ja tukeminen Yrittäjämäiseen pedagogiikkaan ja yrittäjyyskasvatukseen perehtyminen Palkitseminen (innovaatio/keksintö/innostuneisuus)	Yhteisesti sovitut tapahtumat tms. kirjataan yrittäjyyskasvatuksen vuosikelloon Nimetä yrittäjyyskasvatuksen vastuuhenkilö(t)	Toimiva, helposti lähestyttävä yritysverkosto Vierailijoiden ja vierailujen merkitseminen yrittäjyyskasvatuksen vuosikelloon

-6 v.	1. Oppimiskokonaisuudet	2. Projektit ja tapahtumat	3. Päiväkoti-yritysyhteistyö
Henkilöstö	Eri ammattien esitleminen lapsille innostavalla ja kiinnostavalla tavalla Lasten aloitteiden ja mielenkiinnonkohteiden huomioiminen toiminnassa Leikin/oppimiskokonaisuuksien syventäminen ryhmän tarpeiden ja mielenkiinnonkohteiden mukaan Kiertotalouden/kestävän kehityksen merkitykseen tutustuminen Valmentava työskentelyote = yrittäjämäinen pedagogiikka	Teemoihin ja juhlapäiviin liittyvät projektit esim. esitysten valmistelu, leivonta, askartelu Omatoimisuuteen ohjaaminen --> roolien ja vastuiden jakaminen/antaminen lapsille Pedagogisen dokumentoinnin hyödyntäminen projektin/tapahtuman prosessin kuvaamisessa ja arvioinnissa Projektien tavoitteista ja tuloksista keskusteleminen ja arvioiminen yhdessä lasten kanssa --> toiminnan tavoitteellisuuden ymmärtäminen	Retkien ja vierailujen kytkeminen osaksi oppimiskokonaisuuksia ja projekteja Lähiympäristön ja paikallisuuden korostaminen Huoltajien ammattiesittelyt Yritys vierailut/vierailijat

	<i>Yrittäjyyskasvatuksen ideavihko</i> <i>NY: Meidän perheemme (esiopetus)</i>		
Lapsi	Saa kokemuksia yhteisistä oppimiskokonaisuuksista leikin ja toiminnallisuuden avulla Oppii kertomaan itseään kiinnostavista asioista ja haluaa perehtyä niihin yhdessä muiden kanssa	Saa kokemuksia ryhmän yhteisistä projekteista ja tapahtumista Haluaa toimia aktiivisesti yhteisten projektien ja tapahtumien työstämisessä	On kiinnostunut ympäristöstään ja haluaa tutustua lähiympäristöön Tutustuu toimintavuoden aikana lähiympäristön lisäksi ainakin yhteen paikalliseen yritykseen

Perusopetus

Perusopetus	1. Oppimiskokonaisuudet	2. Projektit ja tapahtumat	3. Koulu-yritysyhteistyö
Johto	Resurssit Yrittäjyyskasvatuksen vuosikellon täyttäminen ja käyttöön ottaminen Opettajien kannustaminen ja tukeminen Yrittäjämäiseen pedagogiikkaan ja yrittäjyyskasvatukseen perehtyminen Palkitseminen (innovaatio/keksintö/innostuneisuus)	Yhteisesti sovitut tapahtumat tms. kirjataan yrittäjyyskasvatuksen vuosikelloon Nimetä yrittäjyyskasvatuksen vastuuhenkilö(t)	Toimiva, helposti lähestyttävä yritysverkosto Vierailijoiden ja vierailujen merkitseminen yrittäjyyskasvatuksen vuosikelloon

7-8 v.	1. Oppimiskokonaisuudet	2. Projektit ja tapahtumat	3. Koulu-yritysyhteistyö
Opettaja	Roolileikin ja toiminnallisen oppimisen hyödyntäminen Oppimiskokonaisuuksien syventäminen ryhmän tarpeiden ja mielenkiinnonkohteiden mukaan toiminnallisen oppimisen ja roolileikin avulla Kiertotalouden/kestävän kehityksen merkitykseen tutustuminen Luokkademokratia Kannustetaan oppilaita kertomaan omista mielenkiinnon kohteistaan ja huomioidaan niitä toiminnassa Valmentava työskentelyote = yrittäjämäisen pedagogiikan hyödyntämistä	Teemoihin ja juhlapäiviin liittyvät projektit esim. esitysten valmistelu, leivonta, askartelu Omatoimisuuteen ja tavoitteellisuuteen ohjaaminen --> roolien ja vastuiden jakaminen/antaminen lapsille Projektien tavoitteista ja tuloksista keskusteleminen ja arvioiminen yhdessä lasten kanssa dokumentteja hyödyntäen --> toiminnan tavoitteellisuuden ymmärtäminen	Retkien ja vierailujen kytkeminen osaksi oppimiskokonaisuuksia, projekteja ja toiminnallista oppimista Lähiympäristön ja paikallisuuden korostaminen ja arvostaminen Ammattiesittelyt (ensisijaisesti huoltajien) Yritys vierailut/vierailijat

	Yrittäjyyskasvatuksen ideavihko NY: Minä+Sinä=Me (2. lk) Tralla.fi		
Oppilas	Oppii kertomaan mielenkiinnon kohteistaan ja haluaa perehtyä niihin yhdessä Saa mahdollisuuden vaikuttaa (luokkademokratia) Harjoittelee asettamaan toiminnalleen tavoitteita ja arvioimaan omaa toimintaansa Saa lukuvuoden aikana kokemuksen ainakin yhdestä oppimiskokonaisuudesta	Saa lukuvuoden aikana kokemuksen ainakin yhdestä yhteisestä projektista/tapahtumasta Haluaa toimia aktiivisesti yhteisen projektin/tapahtuman työstämisessä Oppii ottamaan taitoihinsa sopivaa vastuuta Alkaa tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan --> hyödyntää vahvuuksiaan ja opettelee uusia taitoja	On kiinnostunut ympäristöstään, haluaa saada lisätietoa ja haluaa tutustua lähiympäristöön Tutustuu toimintavuoden aikana muun ympäristön lisäksi ainakin yhteen paikalliseen yritykseen Huomaa mitä eri ammattikuntien edustajat työssään tekevät ja miten heidän työnsä vaikuttaa

9-10 v.	1. Oppimiskokonaisuudet	2. Projektit ja tapahtumat	3. Koulu-yritysyhteistyö
Opettaja	Oppilaiden vahvuuksien ja kehittämiskohteiden tunnistaminen ja määrätietoinen hyödyntäminen osana oppimiskokonaisuuksia Oppilaiden mielenkiinnonkohteisiin tarttuminen ja tiedon syventäminen Ajankohtaisiin asioihin tarttuminen Valmentava työskentelyote = yrittäjämäisen pedagogiikan hyödyntämistä NY: Meidän yhteiskuntamme (4. lk) Tralla.fi	Projektit ja tapahtumat ovat aktiivisesti osana toimintaa Hyödynnetään oppilaiden vahvuuksia ja harjoitellaan yhteistyön tekemistä Opettaja kannustaa ja rohkaisee tekemiseen valmentavalla otteella Opettaja sallii epäonnistumiset ja tukee oppilasta pääsemään haasteiden yli --> tärkeintä tekemisessä on oppiminen	Retkien ja vierailujen kytkeminen osaksi oppimiskokonaisuuksia, projekteja ja toiminnallista oppimista Lähiympäristön ja paikallisuuden korostaminen ja arvostaminen Ammattiesittelyt koululla (koulun henkilöstö ja virtuaaliset ammattiesittelyt) Yritys vierailut/vierailijat
Oppilas	Pitkäjänteiseen työskentelyyn oppiminen	Pitkäjänteinen ja tavoitteellinen toiminta yhdessä muiden kanssa	On kiinnostunut ympäristöstään, haluaa saada lisätietoa ja haluaa tutustua ympäristöön

	Opiskelutaitojen kehittyminen (itsenäinen työskentely, tiedon haku, suurempien kokonaisuuksien hallinta) Ongelmanratkaisutaitojen kehittyminen Aktiivinen, yhteistoiminnallinen ja demokraattinen toiminta Asiayhteyksien syvällisempi ymmärtäminen ja avarakatseisuus Tietoisuus omista vahvuuksista ja kehittämiskohteista --> vahvuuksien hyödyntäminen ja uusien taitojen opettelu Tavoitteiden asettaminen ja oman toiminnan arviointi	Rohkeus toimia itsenäisesti ja ennakkoluulottomasti Kyky sietää pettymyksiä ja yrittää uudelleen	Tutustuu toimintavuoden aikana muun ympäristön lisäksi ainakin yhteen paikalliseen yritykseen Huomaa mitä eri ammattikuntien edustajat työssään tekevät ja miten heidän työnsä vaikuttaa
--	--	--	--

11-12 v.	1. Oppimiskokonaisuudet	2. Projektit ja tapahtumat	3. Koulu-yritysyhteistyö
Opettaja	Ainerajat ylittäviä oppimiskokonaisuuksia Yhteistyö muiden opettajien kanssa Oppilaiden vahvuuksien ja kehittämiskohteiden tunnistaminen ja määrätietoinen hyödyntäminen osana oppimiskokonaisuuksia Oppilaiden mielenkiinnonkohteisiin tarttuminen ja tiedon syventäminen Ajankohtaisiin asioihin tarttuminen Valmentava työskentelyote = yrittäjämäisen pedagogiikan hyödyntämistä	Projektit ja tapahtumat ovat aktiivisesti osana toimintaa tukien oppilaiden oppimista Hyödynnetään oppilaiden vahvuuksia ja harjoitellaan yhteistyön tekemistä (myös muiden luokkien kanssa) Opettaja kannustaa ja rohkaisee tekemiseen valmentavalla otteella Opettaja sallii epäonnistumiset ja tukee oppilasta pääsemään haasteiden yli --> tärkeintä tekemisessä on oppiminen	Retkien ja vierailujen kytkeminen osaksi oppimiskokonaisuuksia, projekteja ja toiminnallista oppimista Ottaa rohkeasti yhteyttä alueen yrittäjiin ja hyödyntää vierailijoita/vierailuja aktiivisesti osana oppimista Lähiympäristön ja paikallisuuden korostaminen ja arvostaminen Ammattiesittelyt koululla (koulun henkilöstö ja virtuaaliset ammattiesittelyt)

	Opettaja sietää epävarmuutta NY: Pikkuyrittäjät (5. lk) Tralla.fi		
Oppilas	Oppimisesta iloitseminen Kaverin kannustaminen ja tavoitteiden saavuttaminen yhdessä Pitkäjänteinen ja määrätietoinen työskentely uuden oppimisessa aiemmin hankittuja tietoja ja taitoja hyödyntäen Tietoisuus omista vahvuuksista ja kehittämiskohteista --> vahvuuksien hyödyntäminen ja uusien taitojen opettelu	Pitkäjänteinen, tavoitteellinen ja itsenäinen toiminta itsenäisesti/yhdessä muiden kanssa opittuja tietoja ja taitoja hyödyntäen Kyky neuvotella ja toimia aidosti yhteistyössä erilaisissa ryhmissä muita kannustaen Rohkeus toimia itsenäisesti ja ennakkoluulottomasti Kyky sietää pettymyksiä ja yrittää uudelleen	On aktiivisesti kiinnostunut ympäristöstään, haluaa saada lisätietoa ja haluaa tutustua ympäristöön Tutustuu toimintavuoden aikana muun ympäristön lisäksi ainakin yhteen paikalliseen yritykseen Tietoisuus ympäröivien asioiden ja ilmiöiden vaikutuksesta toisiinsa TAT: Yrityskylä (6.lk)

13-15 v.	1. Oppimiskokonaisuudet	2. Projektit ja tapahtumat	3. Koulu-yritysyhteistyö
Opettaja	Valmentava työskentelyote = yrittäjämäisen pedagogiikan hyödyntämistä Ainerajat ylittäviä oppimiskokonaisuuksia Pitkäkestoiset oppimiskokonaisuudet CV:n ja työhakemuksen laatiminen NY: Oma juttu (7. lk) NY: Oma talous (8. lk) NY: Vuosi yrittäjänä (vap. val.) Tralla.fi	Valmentava työskentelyote = yrittäjämäisen pedagogiikan hyödyntämistä Ajan varaaminen projekteille ja tapahtumille Yrittäjyyskasvatuksen integroiminen eri oppiaineisiin Opettajien välinen yhteistyö	Yhteisen suunnitelman mukaan toimiminen Ottaa rohkeasti yhteyttä alueen yrittäjiin ja hyödyntää vierailijoita/vierailuja aktiivisesti osana oppimista
Oppilas	Oppimistaitojen harjaannuttaminen eri oppiaineissa	Kyky soveltaa opittua luovalla tavalla	Huomaa mitä eri ammattikuntien edustajat työssään tekevät ja miten heidän työnsä vaikuttaa

	Omien vahvuuksien ja kehittämiskohteiden realistinen hahmottaminen --> vahvuuksien hyödyntäminen ja uusien taitojen opettelu Halu kehittyä ja tukea muiden kehittymistä Halu tunnistaa omat vahvuudet ja löytää "oma juttu"	Kyky ja rohkeus toimia itsenäisesti sekä erilaisissa ryhmissä aidosti neuvotellen ja yhteistyötä tehden Vahvuuksien aktiivinen hyödyntäminen Omien resurssien ymmärtäminen Kyky sietää pettymyksiä, oppia virheistä ja yrittää uudelleen--> uusien asioiden rohkea opetteleminen Mahdollisuus valita yrittäjyyskasvatus valinnaisena kurssina	Aktiivinen toiminta oman ympäristön kehittämiseksi yhteistyön avulla TET-jaksot Ysien viikko (tutustuminen jatko-opintomahdollisuuksiin) 4H yritystoimintaan tutustuminen (8. lk) 4H Ajokortti työelämään (9. lk) TAT: Yrityskylä (9. lk)
--	---	---	--

Ammattiopisto

KAO	1. Oppimiskokonaisuudet	2. Projektit ja tapahtumat	3. Oppilaitos-yritysyhteistyö
Johto	Resurssien varmistaminen Työaika Vastuuttaminen (alojen yhteinen tiimi/vastuuhenkilöt) Yrittäjyyskasvatus toimintasuunnitelmassa (vuosikello) → toimeenpano PESU (pedagoginen suunnittelija) Yrittäjyyspolku suuntautumisvaihtoehtona	Osallistuminen tapahtumiin ja leirien aloitukseen Vuosityöaikasuunnitelmien tekeminen, työnkuvien jakaminen	Oman verkoston tiedottaminen tapahtumista ja NY-toiminnasta. Yrittäjyyspolulla olevien yhteistyökumppaneiden sopiminen

	Pedagogiikan jalkauttaminen kaikille Arviointi ja kehittäminen Tutor-opettajat		
KAO	1. Oppimiskokonaisuudet	2. Projektit ja tapahtumat	3. Koulu-yritysyhteistyö
Opettaja	Yrittäjyyskasvatuspedagogiikan hallinta ja käyttö osana ammatillisten sisältöjen ja työelämätaitojen opetusta Rohkaisee vahvuuksien hyödyntämiseen ja ideoiden viemisen käytäntöön Yhteistyö muiden alojen opettajien kanssa Antaa esimerkin yrittäjyysmyönteisestä asenteesta opiskelijoille sekä edistää sitä viestinnän avulla NY: Vuosi Yrittäjänä Tralla.fi Taitaja 9 ja Taitaja-kisat Yrityshyvä-kilpailut	Opettaja suunnittelee opetuksen projektilähtöisesti Opettaja valmentaa ja kannustaa taustalla Oma ohjaajan rooli tiedottamisessa ja kannustamisessa, innostamisessa NY: 24H NY: Minicamp Circula® -peli Yhteisten projektien/tapahtumien toteuttaminen mm. Maalaismarkkinat, Laitumelle lasku	Perehtyy alueen työmarkkinoihin ja kiinnittää opiskelijoiden huomion opintojen jälkeiseen työllistymiseen Kainuussa. Verkottaja Asiakaslähtöiset projektit: yhteistyöprojektit yritysten kanssa alihankintaprojektit yrityksiin työpalvelut yrityksille ja yksityisille tapahtumien järjestäminen Yritysvierailut/-vierailijat, mentorointi Koulutukset yrityksiin Osaamisen hankkiminen työpaikalla (koulutussopimus/oppisopimus) NY-Alumnit Korkeakouluyhteistyö
Opiskelija	Vastuullisuus omasta toiminnasta oppijana Vahvuuksien kehittäminen omalla ammattialalla Ammatti-identiteetin vahvistaminen Mahdollisuus testata liikeideaa ja työllistää itsensä	Oman ammattialan taitojen vahvistaminen ja testaaminen aidossa työelämäympäristössä tai omassa yrityksessä tai projekteissa Saa kokemuksen yritysideoiden kehittämisestä ja toimimisesta osana tiimiä	Koulutus/oppisopimusjaksot Mahdollisuus kehittää monialaisen yhteistyön kautta työelämä- ja kädentaitoja NY-yritykselle saadut toimeksiannot

			Väyläopinnot korkeakouluun
--	--	--	----------------------------

Lukio

Lukio	1. Oppimiskokonaisuudet	2. Projektit ja tapahtumat	3. Oppilaitos-yritysyhteistyö
Johto	Resurssit Yrittäjyyskasvatuksen vuosikellon täyttäminen ja käyttöön ottaminen Opettajien kannustaminen ja tukeminen Yrittäjämäiseen pedagogiikkaan ja yrittäjyyskasvatukseen perehtyminen Palkitseminen (innovaatio/keksintö/innostuneisuus)	Yhteisesti sovitut tapahtumat tms. kirjataan yrittäjyyskasvatuksen vuosikelloon Nimetä yrittäjyyskasvatuksen vastuuhenkilö(t)	Toimiva, helposti lähestyttävä yritysverkosto Vierailijoiden ja vierailujen merkitseminen yrittäjyyskasvatuksen vuosikelloon

Lukio	1. Oppimiskokonaisuudet	2. Projektit ja tapahtumat	3. Oppilaitos-yritysyhteistyö
Opettaja	Toimii oppijalähtöisesti vahvistaen opiskelijoiden itsetuntoa ja yritteliäisyyttä Mahdollistaja (valmentava työote) Ainerajat ylittävä yhteistyö Hyödyntää aktiivisesti eri yrittäjyyskasvatuksen koulutus- ja arviointimateriaaleja osana oppimisprosessia <i>Circula® -kiertotalouspeli</i> <i>NY: Oma talous haltuun</i>	Ainerajat ylittävä yhteistyö Oppilaitosrajat ylittävä yhteistyö, esim. nuorempien oppilaiden ohjaaminen, kerhotoiminta Oman alueen mahdollisuuksien ja vahvuuksien näkyväksi tekeminen (esim. vierailut, tapahtumat, toimijat) → pitovoiman ja vetovoiman vahvistaminen <i>NY: Minicamp</i> <i>NY: 24H-leiri</i>	Yritysvierailut ja -vierailijat kytkettynä osaksi opintokokonaisuuksia → mitä osaamista yritys tarvitsee nyt ja tulevaisuudessa Opiskelijoiden työllistymismahdollisuuksien kartoittaminen Kainuuseen opintojen jälkeen Alumnit Korkeakoulu-yhteistyö (esim. kurkistusopinnot)

	NY: Vuosi Yrittäjänä Tralla.fi		
Opiskelija	Kehittää yritteliästä asennetta ja aktiivista toimijuutta osana lukio-opintoja Hyödyntää vahvuuksiaan ja jatkaa itsensä määrätietoista kehittämistä Näkee mahdollisuuksia kouluttautumiseen ja työllistymiseen lukion jälkeen Tutustuu kiertotalouteen sekä kestävään kehitykseen ja mahdollisesti muihin megatrendeihin	Osallistuu oppiainerajat ylittävään kokonaisuuteen Vahvistaa ryhmässä toimimisen taitoja ja vastuun kantamista osana laajempaa projektia tai tapahtumaa Saa kokemuksen idean kehittämisestä hyödyntäen omia vahvuuksiaan ja resursseja (innovaatiot) Oppilaskuntatoiminta, tutortoiminta KV-projektit, TET-päivät	Tutustuu oman alueen työelämään ja sen tarpeisiin nyt ja tulevaisuudessa Pohtii aktiivisesti omaa työllistymistään jatko-opintojen jälkeen

Korkea-aste

KAMK	1. Oppimiskokonaisuudet	2. Projektit ja tapahtumat	3. Oppilaitos-yritysyhteistyö
Johto	Resurssit Koordinoitivastuut, esim. projektit, harjoittelut jne. Opettajien kannustaminen ja tukeminen cKAMK-menetelmän käytössä =pedagoginen toimintamalli Palkitseminen (innovaatio/keksintö/innostuneisuus)	Nimetä opiskelijayrittäjyydestä vastaavat henkilöt	Verkostot koulutuksen tukena Aluevaikuttavuuden edistäminen yhdessä sidosryhmien kanssa osana oppilaitoksen toimintaa ja alueellista kehittämistyötä

	1. Oppimiskokonaisuudet	2. Projektit ja tapahtumat	3. Oppilaitos-yritysyhteistyö
Opettaja	Tiimiopettajuus Opintojaksojen sisällöt ovat nykypäivän ja tulevaisuuden työelämätarpeet huomioivia Työelämälähtöiset oppimiskokonaisuudet ja/tai toimeksiannot cKAMK - menetelmä (connect, create, coach) Tuntee oppilaitoksen yrittäjyyttä tukevat työkalut ja sidosryhmät Opintojen henkilökohtaistaminen ja uraohjaus osana (tutor)opettajuutta Kannustaa, tukee ja rohkaisee opiskelijoita yksilölliselle yrittäjyyspolulle osana valmentavaa pedagogiikkaa NY: Vuosi Yrittäjänä Opinnollistaminen	Monialaiset, työelämälähtöiset projektit osana opintoja Oppilaitoksen TKI-toiminta	On perehtynyt alueen työllistymismahdollisuuksiin omalla toimialallaan Edistää aktiivisesti opiskelijoiden työelämäyhteyttä mm. opintojaksoihin kytkettävien toimeksiannoten kautta Tuo opiskelijoiden tietoon Kainuun työllistymismahdollisuuksia ja näin edistää työllistymistä alueelle Alumnit Työpaikkavierailut ja -vierailijat Ammatilliset verkostot ja sidosryhmät Opintomatkat
	1. Oppimiskokonaisuudet	2. Projektit ja tapahtumat	3. Oppilaitos-yritysyhteistyö
Opiskelija	Vastaa omien opintojen etenemisestä Hyödyntää työelämälähtöisyyttä asiantuntijarooliin kasvamisessa Ottaa vastuun asiantuntijarooliin kasvamisesta	Osallistuu ja toimii oppiainerajat ylittävässä kokonaisuudessa Työyhteisö- ja työelämätaidot Vahvistaa ryhmässä toimimisen taitoja ja vastuun kantamista osana laajempaa työelämälähtöistä projektia tai tapahtumaa	Tutustuu Kainuun tarjoamiin työllistymismahdollisuuksiin ja verkostoituu alueen toimijoiden kanssa osana opintojaan Työharjoittelu urasuunnittelun ja osaamisen kehittämisen tukena Työelämälähtöiset toimeksiannot, kehittämisprojektit ja -tehtävät

	Kykenee yrittäjämäiseen, kehittämismyönteiseen ja innovatiiviseen ajatteluun työelämäympäristössä Tuntee yrittäjyyden tukitoimia kampuksella ja osaa hyödyntää niitä jo opintojensa aikana Osaa etsiä luotettavaa tietoa yrittäjyyden tueksi Mahdollisuus toimia opiskelijayrittäjänä osana opintoja ja hyödyntäen vahvuuksiaan Osuuskuntatoiminta Innovaatioraati Yrityskiihdyttämö	Saa kokemuksen projektikokonaisuuden hallinnasta Saa kokemuksen idean kehittämisestä omaan alaan liittyen hyödyntäen vahvuuksiaan ja resursseja (innovaatiot) Oppilaskuntatoiminta, tutortoiminta KV-toiminta Rekrytointitapahtumat, esim. Expeditus Novus	Opinnäytetyö Siirtyminen työelämään
--	--	---	---

Valmistumisen jälkeen

Valmistunut opiskelija tunnistaa Kainuun tarjoamia mahdollisuuksia itsensä kehittämiseen, yrittäjyyteen ja jatkuvaan oppimiseen, mm. ammatilliset täydennyskoulutukset, AMK tai YAMK-tutkinnot, avoin AMK, Yrityskiihdyttämö.

Edistää omassa työssään maakunnallisen yrittäjyyskasvatuspolun toteutumista, esim. työharjoittelujen, oppilaitosvierailujen ja toimeksiantojen edustajana sekä toimii alumnina.